

Nr 4.

Ankom till Riksdagens kansli den 18 februari 1913 kl. 4 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4, rörande en av herr Gullberg väckt motion, nr 89, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning och förslag i fråga om åstadkommande av effektiv tandvård särskilt vid landsbygdens små- och folkskolor.

I en inom Första kammaren af herr Gullberg väckt motion nr 89, vilken hänvisats till kammarens första tillfälliga utskott, hemställes, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda på vad sätt en effektiv tandvård särskilt vid landsbygdens små- och folkskolor må kunna komma till stånd och för Riksdagen framlägga förslag härom.

I avseende å motiveringen för ifrågavarande hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Den av motionären framförda frågan synes utskottet vara av stor betydelse. Detta torde väl även vara Riksdagens mening, allidenstund 1912 års Riksdag, på framställning av Kungl. Maj:t, för anställande genom överstyrelsens för rikets allmänna läroverk försorg av undersökningar rörande munhygien vid de allmänna läroverken — vilka undersökningar skulle verkställas under loppet av åren 1913—1915 å samtliga elever vid de allmänna läroverken — för år 1913 beviljat ett anslag av 2,000 kronor.

Utskottet inser emellertid till fullo, att försök till genomförande av en mera effektiv tandvård vid landsbygdens små- och folkskolor komme att möta avsevärda svårigheter, först och främst ur ekonomisk synpunkt, men även i andra hänseenden. Och klart är, att i vårt land med dess betydande geografiska afstånd och delvis glesa befolkning en från början färdig organisation för detta ändamål näppeligen kan tänkas.

Men ehuru utskottet sålunda har blicken öppen för de svårigheter, som möta för genomförande av vidsträcktare reformer på det område, motionen avser, är det dock utskottets mening, på grund av frågans stora betydelse ur allmänt sanitär synpunkt, att åtgärder för dess lösning böra eftersökas.

Lyckligt vore, om för främjande av tandvård bland folkskolebarn åtgärder kunde vidtagas, som bleve effektiva utan att vara ekonomiskt alltför betungande. En viktig roll spelar givetvis upplysningsarbetet; och då man torde kunna förutsätta, att sådant endast undantagsvis ingår i barnens uppfostran i hemmen, bör undervisning om vikten av tändernas vård i folkskolan bedrivas både så tidigt och så ingående som möjligt. Därjämte böra barnen tillhållas att vårda sina tänder, och torde tillsynen härutinnan kunna begynna redan i småskolan.

Tydligtvis innebär emellertid en effektiv tandvård mera än den nu nämnda undervisningen och tillsynen. Enligt tillgängliga upplysningar lära flertalet barn redan vid sitt inträde i skolåldern lida av tandröta och följaktligen behöva läkarevård. Huru en dylik läkarevård skulle kunna på landsbygden göras mera allmänt tillgänglig, tillåter sig icke utskottet att bedöma. Man kunde möjligen tänka sig anställande av distriktstandläkare (tandinspektörer). Antalet dylika läkare skulle väl icke behöva bliwa allt för stort, enär distrikten kunde göras ganska omfattande. Därest anordningen genomfördes successivt, skulle jämväl den ekonomiska tungan bliwa mindre kännbar.

Under återopande av vad i det föregående anförts, får utskottet hemställa,

att Första kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, på vad sätt en effektiv tandvård särskilt vid landsbygdens små- och folkskolor må kunna komma till stånd samt för Riksdagen framlägga förslag härom.

Stockholm den 18 februari 1913.

På utskottets vägnar:

HUGO HAMMARSKJÖLD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Hammarskjöld, Stadener, Sandler, Oscar Olsson, Valerius Olsson, Andersson och Magnusson.

Reservation

av herrar Hammarskjöld, Valerius Olsson och Magnusson.
